

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 28 marca 2024 r.

ZP-KNPS.431.6.3.2024.MB1

Pani
Marta Marchaj-Kielar
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Pielgrzymce

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 29-31 stycznia 2024 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pielgrzymce zwanym dalej „GOPS” lub „Ośrodkiem”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 29 stycznia 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 19 grudnia 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2024 r.

W okresie objętym kontrolą – do dnia 7 stycznia 2024 r. jednostką kierowała Pani Teresa Zarzycka zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Pielgrzymce, a od dnia 8 stycznia 2024 r. Pani Marta Marchaj-Kielar.

Pani Teresa Zarzycka ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie do dnia 7 stycznia 2024 r., a Pani Marta Marchaj-Kielar od dnia 8 stycznia 2024 r.

Podpisany w dniu 13 marca 2024 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pielgrzymce w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 14, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, obowiązującego do dnia 31.12.2023 r. (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),

- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Kierownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pielgrzymce na podstawie Zarządzeń Wójta Gminy Pielgrzymka wydawali decyzje administracyjne potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 146).

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od 1.11.2023 r. w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Gmina Pielgrzymka do 31 października 2023 r. prowadziła mieszkanie chronione, które zabezpieczało potrzeby mieszkańców gminy Pielgrzymka. Natomiast na dzień kontroli nie prowadziła i nie zapewniała miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Pismem z dnia 20 marca 2024 r. Kierownik GOPS w Pielgrzymce poinformował, że na mocy Zarządzenia nr 34/2024 Wójta Gminy Pielgrzymka z dnia 12 marca 2024 r. zostało utworzone mieszkanie wspomagane. Mieszkanie to zostało zgłoszone do rejestru Wojewody w dniu 19 marca 2024 r.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8, 9 i 15 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach/nie złożono wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki

- nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 3, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowania do nich osób wymagających opieki (pkt 3),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina nie posiada na swoim terenie domów pomocy społecznej o zasięgu gminnym. Osoby z terenu Gminy Pielgrzymka wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do placówek odpowiedniego typu, zlokalizowanych najbliżej miejsca ich zamieszkania. Natomiast Gmina Pielgrzymka na swoim terenie prowadzi Klub „Senior+”. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że Kierownik Klubu Senior+, zatrudniony na czas określony od 7.06.2021 r. do 31.12.2024 r. nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz co najmniej 3-letniego stażu pracy w pomocy społecznej. Literalne brzmienie art. 111a ust. 3 wskazuje na konieczność zatrudnienia osoby kierującej jednostką organizacyjną pomocy społecznej, która musi spełniać wymagania dla kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

Gmina Pielgrzymka nie realizuje zadań z art. 17 ust. 2 pkt 1, 2, 2a, 3a, 3b ustawy dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych, przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich, opracowywania i realizacji projektów socjalnych oraz przyznawania i realizacji

usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie zgłaszano potrzeb w tym zakresie.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 10 ustawy, dotyczące:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- zapewnienia utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego - zadanie realizowane od 1 stycznia 2024 r. (pkt 10).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 9 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik GOPS, w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie było zgłoszeń/wniosków o taką pomoc.

Gmina Pielgrzymka nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi(art. 18 ust. 1 pkt 5). Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka na terenie Gminy Pielgrzymka funkcjonuje Warsztat Terapii Zajęciowej, ze wsparcia którego mogą korzystać osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pielgrzymce koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Kierownik GOPS nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy. Jednakże osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie ich wytaczania (art. 110 ust. 5 ustawy).

W okresie objętym kontrolą GOPS nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami, jednakże pracownicy Ośrodka udzielali niezbędnych informacji, udostępniali druki oraz w razie potrzeby pomagali skompletować wnioski i przesłać je wraz z niezbędnymi dokumentami do właściwych organów (art. 110 ust. 6 ustawy).

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pielgrzymce składał Radzie Gminy Pielgrzymka coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

W okresie od 1.01.2023 r. do 29.01.2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pielgrzymce nie przyznawał i nie wypłacał świadczeń dla obywateli Ukrainy na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.), gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie było zgłoszeń/wniosków o taką pomoc.

Kierownicy GOPS w Pielgrzymce spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiadają wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni terenowi zatrudnieni w GOPS. Jak oświadczył Kierownik Ośrodka ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

W aktach personalnych pracowników socjalnych Ośrodka znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Pielgrzymka zamieszkały na dzień 30.12.2023 r. przez 4 315 mieszkańców, w tym 135 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pielgrzymce na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, realizujących pracę socjalną.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Pielgrzymce powyższy wskaźnik został spełniony zarówno w stosunku do liczby ludności gminy, jak i liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących.

W sprawach dotyczących zapewnienia miejsca tymczasowego schronienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W skontrolowanej sprawie brakowało dokumentu potwierdzającego odbiór decyzji Nr GOPS.4212.2.2023.BB z dnia 29.03.2023 r. przez Stronę.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania

korrespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawach dotyczących udzielania pomocy w formie zasiłków celowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 2 (K.A.) nie przeprowadzono wywiadu alimentacyjnego u osób zobowiązanych do alimentacji, tj. u matki i dorosłego syna.

Zgodnie z art. 107 ustawy o pomocy społecznej rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się u osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz u osób, o których mowa w art. 103, tj. zobowiązanych do alimentacji.

W sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (J.Z.) decyzja Nr GOPS.4214.315.1.2023.EB z dnia 8.03.2023 r., w zakresie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej została dostarczona do NFZ w dniu 20.03.2023 r., tj. po upływie 7 dni od daty jej wydania.

Zgodnie z art. 54 ust. 6. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych kopię decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dostarczać w terminie 7 dni od dnia jej wydania Funduszowi, a dokument potwierdzający przekazanie decyzji dołączać do akt sprawy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak zatrudnienia osoby spełniającej kwalifikacje na stanowisku Kierownika „Klubu Senior+”;
2. Brak właściwego potwierdzenia doręczenia stronie decyzji administracyjnej;
3. Brak sporządzenia wywiadu środowiskowego u osób zobowiązanych do alimentacji;
4. Nieterminowe doręczenie kopii decyzji administracyjnej potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej do NFZ.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię zatrudnienia osoby posiadającej kwalifikacje zawodowe

na stanowisku Kierownika „Klubu Senior+”

Podstawa prawna: art. 122 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 5 i art. 51 ust. 2, ust. 4 i ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: do 30.09.2024 r.

2. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronie postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39 i art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. W przypadku osób, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej należy przeprowadzać wywiady alimentacyjne.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 1, art. 103 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Kopie decyzji administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przekazywać Narodowemu Funduszowi Zdrowia w terminie 7 dni od dnia wydania.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 146).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do

Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Ewa Dłeniacz
Zastępca Dyrektora
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Pielgrzymka
2. a/a